

فصلنامه علمی پژوهشی دانش سرمایه‌گذاری
سال سوم / شماره دوازدهم / زمستان ۱۳۹۳

میزان درک و شناخت دانشجویان از دانش تأمین مالی شخصی (تحلیل رفتار دانشجویان نسبت به دانش تأمین مالی شخصی)

مهسا کیانوش

کارشناس ارشد مدیریت مالی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر (مسئول مکاتبات)
mahsa.kianoush@yahoo.com

محمد جلیلی

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر

موسی احمدی

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر

داود حسین آبادی ساده

کارشناس ارشد مدیریت بازاریابی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر

تاریخ دریافت: ۹۳/۱/۱۹ تاریخ پذیرش: ۹۳/۵/۷

چکیده

هدف از این تحقیق، بررسی و تحلیل رفتار دانشجویان و میزان درک و شناخت آنها از دانش تأمین مالی شخصی بوده است که بدین منظور ۱۲۰ نفر از دانشجویان کارشناسی ارشد رشته مدیریت بازرگانی با گرایش های مدیریت مالی و بازاریابی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر ورودی سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ به روش کل شماری انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفتند. ابزار گردآوری داده های تحقیق حاضر، پرسشنامه بوده است که بعد از تحلیل کیفی و کمی داده های به دست آمده از طریق آزمون مقایسات زوجی نتایج نشان داد که رفتار و میزان درک و شناخت دانشجویان رشته مدیریت بازرگانی دانشگاه آزاد واحد ابهر از دانش تأمین مالی شخصی با توجه به گرایش رشته و جنسیت متفاوت نمی باشد.

واژه‌های کلیدی: رفتار مالی، مدیریت مالی، رضایت مالی، امور مالی شخصی، آموزش ما.

۱- مقدمه

در طول چند سال گذشته، به نظر می‌رسد که ترویج آموزش مالی در برنامه‌ی مربیان، گروه‌های اجتماعی، کسب و کار، سازمان‌های دولتی، ارگان‌ها و سیاست‌گذاران، در اکثر کشورهای جهان افزایش یافته است. در کشور ما، توجه به این مسأله یعنی، آموزش مالی و رفتار معقول مالی شخصی آنقدر که ما تصور می‌کنیم، فراگیر نیست و در حوزه رفتار با پول، افراد همواره آنقدر که تصور می‌کنند، معقول عمل نمی‌کنند. بسیاری از مردم علی‌رغم هوش، تلاش و سخت‌کوشی زیاد، پیشرفتی در وضعیت مالی‌شان حاصل نمی‌شود و همچنان خود را درگیر مشکلات مالی می‌بینند، زیرا دانش مالی و اقتصادی مورد نیاز برای محیط واقعی کسب و کار و سرمایه‌گذاری را کسب نکرده‌اند. پول یکی از اشکال قدرت است اما آنچه قدرتمندتر است آموزش آن است، اگر انسان درباره نقش و عملکرد آن آموزش دیده باشد، می‌تواند بر آن مسلط شده و ساختن رفاه و ثروت را آغاز کند. در نتیجه دانش‌افراد و خانوارها در این زمینه، قدرت اقتصادی-اجتماعی خانواده را افزایش می‌دهد.

امروزه تعداد کمی از تحقیقات، چگونگی یادگیری مشتریان درباره مدیریت مالی و منابع اطلاعاتی که از آنها استفاده می‌کنند را بررسی می‌کنند. متأسفانه در ایران، تعلیم و تربیتی که سیستم آموزشی مدارس و دانشگاه‌ها ارائه نموده و می‌نماید افراد را برای رویارویی با دنیایی که پس از اتمام تحصیل با آن روبرو می‌شوند آماده نکرده و نمی‌کند. مدارس و دانشگاه‌ها عموماً بر روی آموزش‌های تحصیلی و مهارت‌های تخصصی تکیه دارند و حتی فارغ‌التحصیلان یا دانشجویان رشته‌های مرتبط مانند مدیریت مالی و حسابداری نیز لزوماً شناخت کاملی از دانش تأمین مالی شخصی ندارند. افراد، نیازمند آموزش بیشتری هستند، یک آموزش کاملاً متفاوت.

هدف از ارائه‌ی مقاله حاضر، کشف الگوهای رفتارهای مالی با استفاده از مجموعه اطلاعات خاص و جدید در جهت کمک به مربیان جامعه، متخصصین در امر توسعه‌ی جامعه و سیاست‌گذارانی که بر ارائه‌ی برنامه‌های آموزش مالی هدف‌گذاری می‌کنند می‌باشد. یکی از مهم‌ترین نتایج مورد انتظار از این تحقیق این است که ادبیات نظری در ارتباط با نحوه درک و شناخت از تأمین مالی شخصی را توسعه دهد که در ایران مطالعات چندانی در این زمینه انجام نشده است. روش تحلیل آنالیز واریانس و مقایسه معنی‌دار بودن رفتار مالی با توجه به گرایش‌های مختلف رشته‌بازگانی و جنسیت در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفت.

۲- مبانی نظری و مروری بر پیشینه پژوهش

تأمین مالی شخصی یکی از مهمترین اجزای توسعه تلقی می شود. به طور کلی مصرف کنندگان منابع مالی به سه گروه اصلی طبقه بندی می شوند: مصرف کنندگان خرد (خانوارها)، بنگاههای اقتصادی کوچک و متوسط و بنگاههای اقتصادی بزرگ. در این میان بخش مصرفی یا همان خانوارها برای تأمین مالی نیازهای شخصی خود به منابع مالی نیازمندند. استفاده از تسهیلات و وامهای بانکی برای ازدواج، خرید خودرو و مسکن، کارتهای اعتباری، بیمه عمر و بازنشستگی از جمله مصادیق مهم تأمین مالی شخصی تلقی می شوند. تأمین مالی و دانش مرتبط با آن از جمله مهارتهای ضروری در زندگی محسوب می شود که آموزش و یادگیری آن می بایست از دوران کودکی آغاز گردد. رفتار مالی و تأمین مالی شخصی از جنبه های مهم رفتار اجتماعی هستند که تأثیرات قابل ملاحظه ای هم بر زندگی شخصی افراد و هم اجتماع می گذارند. آگاهی مردم در این زمینه به آنان کمک می نماید تا منابع مالی خویش را بهتر مدیریت نمایند. توسعه دانش افراد و خانوارها در این زمینه قدرت اقتصادی اجتماعی خانواده را افزایش می دهد. در کشور ما دانش مالی افراد و خانواده ها ضعیف بوده و مطالعات نشان می دهد که حتی فارغ التحصیلان یا دانشجویان رشته های مرتبط مانند مدیریت مالی و حسابداری نیز لزوماً شناخت کاملی از دانش تأمین مالی شخصی ندارند که در این تحقیق تلاش شده است که میزان درک و شناخت دانشجویان رشته مدیریت مالی گرایش بازرگانی داخلی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر (ورودی مهر ۱۳۹۰) از دانش تأمین مالی شخصی مورد بررسی قرار گیرد که در ادامه به روش، یافته ها و نتایج تحقیق می پردازیم.

اندیشمندان اصطلاح "رفتار مالی" را برای ارجاع به رفتارهای مثبت یا خواسته ای به کار می برند که توسط اقتصاددانان و مصرف کنندگان به عنوان راه های پیشرفت خوشبختی مالی پیشنهاد می شوند. رفتارهای عمومی مالی شامل فعالیت هایی در رابطه با پول نقد، مدیریت اعتباری و پس انداز می باشد (جینی و همکاران^۱، ۲۰۰۳).

همانگونه که مهارتهای تحصیلی برای زندگی ضروری هستند، به همان اندازه هم دانستن مهارتهای مالی و اقتصادی برای انسانها ضروری است. این کار از طریق آموزش دانش مالی، ابتدا در سطح خانواده و سپس مدارس و دانشگاه ها آغاز می گردد و کم کم موجب تقویت شم یا نبوغ مالی فرد می شود. به عنوان مثال اینکه، یاد بگیرند که چگونه از یک تهدید، یک فرصت بسازند و یا چگونه هزینه ها را مدیریت نمایند و...

اگر افراد توانایی حفظ پول و رشد پول را کسب کنند، درآمدشان به طور تصاعدی بالا می رود که این توانایی از طریق تقویت ۴ مهارت ایجاد می شود:

۱- دانش مالی (مدیریت مالی در زندگی شخصی)

۲- مهارت راه اندازی و اداره کسب و کار

۳- مهارت سرمایه گذاری در بازار (املاک و مستغلات، بورس اوراق بهادار، طلا و سکه و ارز و ...)

۴- مهارت تأمین منابع مالی (استفاده از فرصت های اخذ وام در سیستم بانکی کشور).

ترکیبی از این مهارتها، زیربنای اصلی و لازمی رسیدن به موفقیت و ثروت می باشد. چه این امر، از طریق خرید خانه های کوچک انجام پذیرد چه آپارتمانهای بزرگ یا ایجاد شرکتها، خرید سهام، اوراق بهادار، سرمایه گذاری، خرید فلزات گرانبها، یا موارد مشابه. در تحقیق حاضر میزان درک و شناخت دانشجویان رشته مدیریت بازرگانی از دانش تأمین مالی شخصی، با روش علمی مورد بررسی قرار گرفته و از یافته‌های تحقیق در راستای تبیین دقیق مسأله قرار می گیرد و همچنین اهمیت و ضرورت آموزش افراد در زمینه ی چگونگی مدیریت مالی شخصی آنها، به ویژه در درون خانواده و مدارس مورد تأکید قرار گرفته و تأثیر آن بر رفتار اشخاص در بازارهای مالی مورد بررسی قرار می گیرد.

از آن جا که خوشبختی مالی یک فرد می تواند فاعلی (به گونه ای که از لحاظ درآمد، سرمایه گذاری ها و غیره اندازه گیری شود) یا مفعولی (به گونه ای که از لحاظ رضایت مالی اندازه گیری شود) باشد، این امر بر روی این استوار است که رفتارهای مثبت مالی می بایست خوشبختی مالی را در هر دو زمینه پیشرفت دهند. به زعم ژیاوو و همکاران (۲۰۰۶) در میان یک نمونه از مصرف کنندگانی که از مشاورات اعتباری استفاده می کردند، رفتارهای مثبت مالی در رضایت مالی مشاهده می شود. یک مطالعه درباره ی استفاده از کارت های اعتباری دانشجویان دانشگاهی نیز نشان داد که رفتارهای مثبت مالی اضطراب های مالی را کاهش می دهد. علاوه بر این، هم چنان که توسط مادوکس و همکاران^۲ (۲۰۰۲) نشان داده شد، فعالیت های ارادی جهت کاهش اضطراب های مالی می تواند به کسب خوشبختی مالی بهینه کمک کند.

سواد مالی در اختیار داشتن دانش و درک از مسائل مالی است، که به طور عمده در ارتباط با امور مالی شخصی استفاده می شود. سواد مالی اغلب مستلزم آگاهی از درستی تصمیم گیری های مربوط به برخی از زمینه های امور مالی شخصی مانند: املاک و مستغلات، بیمه، سرمایه گذاری، صرفه جویی (به خصوص برای کالج)، برنامه ریزی مالیاتی و بازنشستگی است (دانشگاه ماساچوست،^۳ ۲۰۱۳).

اگر افزایش دانش مالی، رفتار مالی را بهبود بخشد، بنابراین، آموزش مالی به طور بالقوه رفتار مالی را با افزایش دانش، بهبود می بخشد. بعلاوه برنامه های آموزش مالی، به طور معمول کاری بیشتر از فراهم کردن اطلاعات مالی را انجام می دهند. با کمک به افراد در تعیین اهداف مالی واقعی، نشان دادن این مطلب که انباشت پس انداز های کوچک در طول زمان صورت می پذیرد و ارائه ی حمایت از

کارمند و همتایان، برنامه های آموزش مالی اغلب باعث افزایش انگیزه ی آنها، در انجام عملکردهای گردش وجوه احتیاطی، پس انداز و سرمایه گذاری می شود.

برن هیمن و همکاران^۴ (۲۰۰۱) رابطه بین اختیارات برنامه آموزش مالی دبیرستان و الگوهای پس انداز بالغین و دارائی خالص را مطالعه کردند. مطالعه آنها نشان می دهد که اختیارات، ارائه آموزش مالی را افزایش می دهد و آموزش مالی به مقادیر پس انداز بالاتر و دارائی خالص بالاتر مرتبط است. آنها نتیجه گرفتند که آموزش ممکن است یک ابزار قوی برای ترغیب پس انداز شخصی باشد.

اونیل^۵ (۲۰۰۰) به تغییرات رفتاری قابل ملاحظه ای برای ۱۵ رفتار و گرایش مالی قبل و بعد از پیوستن یک برنامه آموزشی پی برد. استاتین و همکاران^۶ (۲۰۰۲) توانستند به مدت ۳ سال مشتریان مشاوره ی اعتبارات مالی (کسانی که در طرح مدیریت بدهی شرکت نکردند) را رد یابی کنند و نشان دادند که در مقایسه با کسانی که مشاوره نشدند، خانوارهایی که مشاوره دریافت کرده اند در رفتارهای مختلف مدیریت مالی، بهبود پیدا کردند (کاهش بدهی ها، بهتر شدن مدیریت کارت اعتباری، مقادیر پائین تأخیر پرداخت). به طور مشابه، هیراد و زوم^۷ (۲۰۰۱) تأثیر مشاوره مالکیت خانه پیش خرید را بررسی کردند و فهمیدند که وام گیرنده های مشاوره شده نسبت به سایر کسانی که مشاوره دریافت نموده اند ۱۹٪ کمتر معوقه های بانکی داشتند.

دیگر مطالعات روی اثرات سمینارهای آموزش مالی در مرکز داد و ستد (بازار) تمرکز کرده است. کیم و همکاران^۸ (۲۰۰۱) بیان می کنند که کارمندانی که در کارگاههای آموزش مالی حضور می یابند مشارکتشان در طرحها افزایش یافته و حداقل یک رفتار آنها تغییر می یابد.

به طور مشابه کیم و همکاران (۱۹۹۹) دریافتند که ۷۵٪ افرادی که شرکت در برنامه های آموزش مالی را انتخاب می کنند. از زمانی در این کارگاهها شرکت می کنند، نه تنها تصمیم های مالی بهتری اتخاذ می کنند بلکه روی هم رفته در انجام تصمیم های سرمایه گذاری با اطمینان بیشتری عمل می کنند.

در ارزیابی پروژه ی اثبات ایده ال آمریکایی به این نتیجه رسیده شده است که آموزش مالی رابطه مستقیمی با مقدار میانگین سپرده های خالص ماهیانه دارد. مخصوصاً نتایج، نشان می دهد که، آموزش مالی اثرات مثبتی روی پس اندازها دارد و این که برای بهرمنند شدن از منفعتهای بالقوه نیازی نیست که دوره ی آموزشی طولانی سپری شود (دوره ی آموزشی کمتر از ۸-۱۰ ساعت) (اسکرینر^۹، ۲۰۰۲).

بازگویی این مطلب مهم است که برنامه های آموزش مالی تنها راه بهبود درآمد مالی نیست. در برنامه «فردا با پس انداز بیشتر» (که در آن به جای پس انداز درآمد فعلی کارمندان متعهد به پس انداز اضافه حقوق آتی خود می باشند) تالر و بنارتیزی^{۱۰} (۲۰۰۱) نشان می دهند که ساختارهای مادی به تغییر رفتار کمک می کند که توجه به این نکته مهم است که مطالعات موجود بطور معمول برنامه

هایی را ارزیابی می‌کنند که به افرادی که آموزش مالی را جستجو می‌کنند توصیه شده‌اند. همانطور آنها بیان می‌کنند، این داوطلبان ممکن است رفتار مالی شان را حتی بدون آموزش مالی بهتر کرده باشند. بنابراین، به انجام تحقیقات بیشتری روی اثرات آموزش مالی، مخصوصاً آزمایشات تصادفی نیاز است.

تعداد کمی از تحقیقات چگونگی یادگیری مشتریان درباره مدیریت مالی و منابع اطلاعاتی که از آنها استفاده می‌کنند را بررسی کرده‌اند. منابع اطلاعات مالی معمولاً بصورت رسمی (برای مثال کلاس‌ها یا سمینارها، یا اطلاعات کارفرمایان) یا غیررسمی (مثلاً خانواده، داستان‌های متوسط یا دهان‌به‌دهان) طبقه‌بندی می‌شود. یک بررسی انجام شده از مشتریان کم‌درآمد، الویت آموزش از دوستان و همتایانی که مدیران پولی موفق هستند را نشان می‌دهد. پری و اردس (۲۰۰۱) مؤلفه تجارب سخت فردی که آنها به آن عنوان "مدرسه‌ی ضربات سخت" را اطلاق کرده‌اند را اضافه می‌کنند.

برن هیم و گارت^{۱۱} (۱۹۹۶) جابجایی منبع اطلاعات را نشان داده‌اند. خانوارهایی که اطلاعات مالی را از کارفرمایان بدست می‌آورند کمتر احتمال دارد که اطلاعات را از منابع غیر موثق بدست آورند (خانواده و دوستان). هم‌چنین کمتر ممکن است اطلاعات را از منابع مطمئن (برنامه ریزان مالی) بدست آورند، هر چند انحراف به سمت منابع غیر مطمئن بیشتر بوده است.

با بررسی‌های انجام شده از طریق مطالعه و مراجعه به مراکز آموزشی و پژوهشی و پایگاه‌های اینترنتی، تحقیقات مشابهی که تا حدودی مرتبط با این موضوع در کشور انجام شده باشد، یافت نشد.

لیکن در سایر کشورها تحقیقات مشابهی به شرح زیر انجام شده‌اند: زیو و همکاران^{۱۲} (۲۰۰۸) در تحقیقی با عنوان "فعالیت برای خوشبختی: رفتار مالی و رضایت از زندگی در میان دانشجویان دانشگاه" به بررسی رابطه میان رفتار مالی و رضایت از زندگی در میان دانشجویان دانشگاه و تأثیر آن بر رضایت کلی از زندگی، پرداخته‌اند که نتایج مطالعه آنها نشان داده است که بعضی از دانشجویان دانشگاهی در رفتارهای خطرناک اعتباری مشارکت دارند که می‌تواند به نتایج منفی منتهی گردد.

مطالعه‌ی لینز (۲۰۰۸) نشان می‌دهد که دانشجویان مقاطع بالاتر کم‌تر از دانش‌جویان مقاطع پایین‌تر خود تمایل دارند پول را پس‌انداز کنند، اما بیش‌تر متمایلند که در رفتارهای خطرناک اعتباری مشارکت داشته باشند. با داشتن این رفتارهای منفی و با فرض این که عادات مدیریت مالی طی سال‌های دانشگاهی در سال‌های بعدی زندگی نیز همراه فرد خواهد آمد، بر این اعتقاد هستند، که یک ادراک بهتر از این که چگونه دانشجویان دانشگاه رفتارهای خواسته و ناخواسته‌ی خود را ایجاد می‌کنند و این که چگونه این رفتارها کیفیت زندگی آن‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد، به کسانی که

علاقه مند هستند رضایت از زندگی را پیشرفت دهند برای تمامی اعضای یک جامعه کمک خواهد نمود.

چینی و همکاران (۲۰۰۳) در مطالعه خود تحت عنوان "الگوی رفتار مالی: مفاهیمی برای مربیان و سیاست گذاران" به این نتیجه رسیده اند که کشف الگوهای رفتارهای مالی با استفاده از مجموعه اطلاعات خاص و جدید می تواند در جهت کمک به مربیان جامعه، متخصصین در امر توسعه ی جامعه و سیاست گذارانی که بر ارائه ی برنامه های آموزش مالی هدف گذاری می کنند، یاری رسان باشد. جینگ جیان شیائو و دیگران (۲۰۰۸) دریافته اند که دانش مالی ممکن است به طور گسترده ای نه تنها بر روی رضایت مالی، بلکه بر روی کارایی و رضایت دانشگاهی نیز تاثیرگذار و هر دوی رضایت مالی و رضایت دانشگاهی در رضایت از زندگی مشارکت دارند. موقعیت مالی ممکن است کارایی دانشگاهی را تحت تاثیر قرار دهد. مدل تحقیق حاضر با توجه به پژوهش های قبل توسعه یافته است که متغیرهای کارآیی و رضایت از زندگی به عنوان متغیر های وابسته و دانش مالی شخصی به عنوان متغیر مستقل مطرح می شود.

۳- فرضیه پژوهش

دانش مالی شخصی بر روی کارآیی و رضایت از زندگی با توجه به گرایشهای رشته بازرگانی (مدیریت مالی و بازاریابی) و جنسیت رابطه معنی داری دارد.

۴- روش شناسی پژوهش

این تحقیق از نظر ویژگی های موضوع تحقیقی است توصیفی ، و از نظر زمان گردآوری داده ها مطالعه ای است پیمایشی و از نظر نحوه گردآوری داده ها تحقیقی میدانی است. جامعه آماری تحقیق حاضر شامل کلیه دانشجویان کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی با گرایش های مدیریت مالی و بازاریابی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر (ورودی مهر ۱۳۹۰) بوده است که تعداد آنها ۱۲۰ نفر بوده که تمامی این افراد به عنوان نمونه تحقیق مورد مطالعه قرار گرفته اند. در این پژوهش از ابزار پرسشنامه با طیف لیکرت استفاده شده است جهت بررسی قابلیت اطمینان این ابزار بر روی ۱۳ نمونه آلفای کرونباخ محاسبه شد که نتیجه آن قابلیت بالای ابزار را نشان می دهد (جدول ۱-۱).

جدول ۱-۱: نتایج قابلیت ابزار

تعداد سوالات	آلفای کرونباخ
10	0.721

۵- یافته های پژوهش

جدول ۱-۲ نتیجه آزمون مقایسات زوجی بین جنسیت و رضایت از زندگی با توجه به دانش مالی شخصی می باشد، که با در نظر گرفتن $0.05 > \text{معنی دار}$ می توان نتیجه گرفت بین مردها و زنها تفاوتی وجود ندارد. نتیجه آزمون آماره t نیز با $0.05 > \text{معنی دار}$ بر این موضوع صحه می گذارد با توجه به منفی بودن حد پایین و بالا فاصله اطمینان از تفاوت ها (-1.76350، -1.50317) می توان نتیجه گرفت تفاوت میانگین دو جامعه کمتر از صفر است (-1.63333) و میانگین جامعه اول از جامعه دوم کوچکتر می باشد.

در تحقیقات گذشته تاثیر دانش مالی بر رضایت مالی و در نتیجه رضایت از زندگی بررسی شده است، با کاهش ریسک و اضطراب مالی بر مبنای داشتن دانش مالی، خوشبختی نصیب افراد می شود (مادوکس و همکاران، ۲۰۰۲)، رفتارهای مثبت مالی در کلیه افراد حس رضایت را بدنبال داشته است (ژیواوو و همکاران، ۲۰۰۶) ولی یافته ما به بررسی جنسیت در این خصوص پرداخته که در پژوهشهای قبلی این موضوع بررسی نشده بود. از یافته های جدول آزمون مقایسات زوجی بین جنسیت و رضایت از زندگی با توجه به دانش مالی، نتیجه می گیریم که زنان و مردان برای داشتن یک زندگی خوب به یک میزان به دانش مالی اهمیت می دهند.

جدول ۱-۲: نتیجه آزمون مقایسات زوجی بین جنسیت و رضایت از زندگی با توجه به دانش مالی

همبستگی نمونه های زوجی			
معنی دار	همبستگی	تعداد پرسشنامه	
.264	.103	120	جنسیت و رضایت
			زوج ۱

آزمون نمونه های زوجی									
		تفاوت زوجی					آماره t	درجه آزادی	معنی دار
		میانگین	انحراف معیار	انحراف معیار - خطا در میانگین	۹۵٪ فاصله اطمینان از تفاوت ها				
					بالا	پایین			
زوج ۱	جنسیت و رضایت	-1.63333	.72010	.06574	-1.76350	-1.50317	-24.847	119	۶۲.0

جدول ۳-۱ نتیجه آزمون مقایسات زوجی بین رشته ها و رضایت از زندگی با توجه به دانش مالی شخصی می باشد ، که با در نظر گرفتن $0.05 >$ معنی دار می توان نتیجه گرفت بین رشته ها با گرایش مدیریت مالی و بازاریابی تفاوتی وجود ندارد. نتیجه آزمون آماره t نیز با $0.05 >$ معنی دار بر این موضوع صحه می گذارد. با توجه به منفی بودن حد پایین و بالا فاصله اطمینان از تفاوت ها (-1.71857- ، -1.44810-) می توان نتیجه گرفت تفاوت میانگین دو جامعه کمتر از صفر است (-1.58333-) و میانگین جامعه اول از جامعه دوم کوچکتر می باشد. در پژوهش های قبلی به اهمیت دانش مالی با توجه به رشته تحصیلی پرداخته شده بود که نتیجه آن معنی دار نبودن نوع رشته تحصیلی بود که یافته ما نیز آن را تایید می کند ، البته داشتن دانش مالی از طریق آموزش باعث بهبود رفتارهای مالی می شود (استاتین و همکاران، ۲۰۰۲) و این دانش که می تواند در رشته های مرتبط وجود داشته باشد، مشارکت بیشتر در مباحث مالی را باعث می شود (کیم و همکاران ، ۲۰۰۱) . در پژوهش حاضر ما به این نتیجه رسیدیم که زنها و مردها در هر رشته ای برای داشتن رضایت از زندگی به یک میزان به دانش مالی اهمیت می دهند ، ولی برای ایجاد مشارکت و بهبود رفتارهای مالی نیاز است که رشته های غیر مرتبط نیز آموزشهای لازم را دیده باشند.

جدول ۳-۱ : نتیجه آزمون مقایسات زوجی بین رشته ها و رضایت از زندگی با توجه به دانش مالی

همبستگی نمونه های زوجی				
		تعداد پرسشنامه	همبستگی	معنی دار
زوج ۱	رشته ها و رضایت	120	.035	.704

آزمون نمونه های زوجی									
		تفاوت زوجی					آماره t	درجه آزادی	معنی دار
		میانگین	انحراف معیار	انحراف معیار - خطا در میانگین	۹۵٪ فاصله اطمینان از تفاوت ها				
					پایین	بالا			
زوج ۱	رشته ها و رضایت	-1.58333	.74814	.06830	-1.71857	-1.44810	-23.183	119	۷۲.0

جدول ۴-۱ نتیجه آزمون مقایسات زوجی بین جنسیت و کارآیی با توجه به دانش مالی شخصی می باشد که با در نظر گرفتن $0.05 >$ معنی دار، می توان نتیجه گرفت بین مردها و زنها تفاوتی وجود ندارد. نتیجه آزمون آماره t نیز با $0.05 >$ معنی دار بر این موضوع صحه می گذارد، با توجه به منفی

بودن حد پایین و بالا فاصله اطمینان از تفاوت‌ها (-1.41470، -1.67530) می‌توان نتیجه گرفت تفاوت میانگین دو جامعه کمتر از صفر است (-1.54500) و میانگین جامعه اول از جامعه دوم کوچکتر می‌باشد. در تحقیقات گذشته تاثیر دانش مالی بر کارآیی بررسی شده است مطالعات نشان داده که دانش مالی به غیر از تاثیر بر روی رضایت بر روی کارآیی نیز تاثیر به سزایی دارد (جینگ جیان شیائو و همکاران، ۲۰۰۸) در تحقیقات پیشین اهمیت دانش مالی بر روی کارآیی با توجه به جنسیت افراد بررسی نشده است بلکه در مطالعات شیائو و همکاران این موضوع کلی دیده شده است، ولی یافته ما به بررسی جنسیت در این خصوص پرداخته. باید نتیجه گرفت زنها و مردها برای داشتن کارآیی به یک میزان به دانش مالی اهمیت می‌دهند.

جدول ۱-۴: نتیجه آزمون مقایسات زوجی بین جنسیت و کارآیی با توجه به دانش مالی شخصی

همبستگی نمونه های زوجی				
		تعداد پرسشنامه	همبستگی	معنی دار
زوج ۱	جنسیت و کارآیی	120	.069	.455

آزمون نمونه های زوجی									
		تفاوت زوجی					آماره t	درجه آزادی	معنی دار
		میانگین	انحراف معیار	انحراف معیار - خطا در میانگین	۹۵٪ فاصله اطمینان از تفاوت‌ها				
					پایین	بالا			
زوج ۱	جنسیت و کارآیی	-1.54500	.72086	.06581	-1.67530	-1.41470	-23.478	119	۶۳.۰

جدول ۱-۵: نتیجه آزمون مقایسات زوجی بین رشته‌ها و کارآیی با توجه به دانش مالی شخصی می‌باشد که با در نظر گرفتن $0.05 >$ معنی دار می‌توان نتیجه گرفت بین رشته‌ها با گرایش مدیریت مالی و بازاریابی تفاوتی وجود ندارد. نتیجه آزمون آماره t نیز با $0.05 >$ معنی دار بر این موضوع صحت می‌گذارد. با توجه به منفی بودن حد پایین و بالا فاصله اطمینان از تفاوت‌ها (-1.36742، -1.62258) می‌توان نتیجه گرفت تفاوت میانگین دو جامعه کمتر از صفر است (-1.49500) و میانگین جامعه اول از جامعه دوم کوچکتر می‌باشد. در پژوهش‌های قبلی به اهمیت دانش مالی با توجه به رشته تحصیلی پرداخته شده بود که نتیجه آن معنی دار نبودن نوع رشته تحصیلی بود که یافته ما نیز آن را تایید می‌کند و در مطالعات شیائو و همکاران (۲۰۰۸) به اهمیت تاثیر دانش مالی بر روی کارآیی کاملاً اشاره

شده است ولی در این پژوهش تاثیر دانش مالی بر روی کارآیی با توجه به دو رشته مدیریت مالی و مدیریت بازاریابی مورد بررسی قرار گرفته است. باید نتیجه گرفت زنها و مردها در هر رشته ای برای داشتن کارآیی به یک میزان به دانش مالی اهمیت می دهند.

جدول ۱-۵: نتیجه آزمون مقایسات زوجی بین رشته ها و کارآیی با توجه به دانش مالی شخصی

همبستگی نمونه های زوجی				
		تعداد پرسشنامه	همبستگی	معنی دار
زوج ۱	رشته ها و کارآیی	120	.112	.225

آزمون نمونه های زوجی									
		تفاوت زوجی				آماره t	درجه آزادی	معنی دار	
	رشته ها و کارآیی	میانگین	انحراف معیار	انحراف معیار - خطا در میانگین	۹۵٪ فاصله اطمینان از تفاوت ها				
					پایین				بالا
زوج ۱	رشته ها و کارآیی	-1.49500	.70578	.06443	-1.62258	-1.36742	-23.204	119	۵۷.0

۶- نتیجه گیری و بحث

همان طور که در همه ی ابعاد زندگی نیاز به موردی ساده ولی تعیین کننده تحت عنوان «مدیریت شخصی» وجود دارد، «مدیریت شخصی منابع مالی» نیز یکی از مهمترین ابعاد و زیر بنا و لازمه ی دیگر ابعاد مدیریت در زندگی فردی است.

مصرف کنندگان آگاه که از نظر مالی آموزش دیده اند، باید بهترین تصمیمات را برای خانواده خود بگیرند، تا امنیت اقتصادی و رفاهشان افزایش یابد. خانواده های برخوردار از دانش مالی بهتر، قادرند بر جوامع شکوفا و به علاوه بر توسعه اقتصادی جامعه اثر بگذارند. بنابراین، آموزش مالی، نه تنها برای خانوارهای فردی و خانواده مهم است، بلکه به همان اندازه برای جوامع شان هم حائز اهمیت می باشد. هدف از ارائه ی این مقاله، کشف الگوهای رفتارهای مالی با استفاده از مجموعه اطلاعات خاص و جدید در جهت کمک به مربیان جامعه و متخصصین در امر توسعه ی جامعه و سیاست گذارانی که بر ارائه ی برنامه های آموزش مالی هدف گذاری می کنند بوده است. همچنین اهمیت و ضرورت آموزش افراد در زمینه ی چگونگی مدیریت مالی شخصی آنها، به ویژه در درون خانواده و مدارس مورد تأکید

قرار گرفته و تأثیر آن بر رفتار اشخاص در بازارهای مالی مورد بررسی قرار گرفت که نتایج نشان داد که میزان درک و شناخت دانشجویان رشته مدیریت مالی دانشگاه آزاد واحد ابهر از دانش تأمین مالی شخصی در سطح مطلوبی قرار دارد.

در تحلیل استنباطی ما به این نتیجه رسیدیم که بین جنسیت و تفاوت گرایش مدیریت مالی و بازاریابی در اهمیت داشتن دانش مالی شخصی تفاوتی دیده نمی‌شود. ضرورت داشتن این دانش فراگیرتر از منتج شدن به گرایش‌های مختلف یا جنسیت می‌باشد ولی ریسک شرکت در سرمایه‌گذاریها می‌تواند برای گرایش بازاریابی با توجه به نداشتن دانش مالی نتایج منفی را بدنبال داشته باشد. در پژوهش زیو و همکاران (۲۰۰۸) این ریسک شناسایی شده است. در پژوهش ما نیز با توجه به معنی دار نبودن گرایش رشته‌ها اهمیت دانش مالی یکسان می‌باشد. در پژوهش لنیز (۲۰۰۸) تفاوت بین مقاطع بالاتر اثبات شده است که در پژوهش ما یکسان بودن نظرات در یک سطح (کارشناسی ارشد) این اختلاف را می‌تواند تصدیق کند.

ارائه دوره‌های عالی با طراحی مباحث آموزشی متناسب با موقعیت‌های سرمایه‌گذاری می‌تواند کارایی و اثربخشی بهبود دانش مالی شخصی را در دانشجویان افزایش دهد. ترغیب به انجام کارهای پژوهشی با محوریت سرمایه‌گذاری و امکان‌سنجی تأثیر به‌سزائی در آموزش به شکل عملی می‌تواند داشته باشد و برای پژوهش‌های آینده پیشنهاد می‌گردد، شناسایی و مدلسازی عوامل تأثیرپذیر از دانش مالی شخصی، مورد پژوهش قرار گیرد.

فهرست منابع

- * Bernheim, B.D & Garrett, D.M. (1996). The determinants and consequences of financial education in the workplace: Evidence from a survey of households. NBER working paper No. 5667, retrieved from the world wide web at <http://www.nber.org/papers/w7948> on May 22.
- * Bernheim, B.D., Garrett, D.M., & Maki, D.M. (2001). Education and saving: The long-term effects of high school financial curriculum mandates. *Journal of Public Economics*, 80, 435-465.
- * Hirad, A. & Zorn, P.M. (2001). A little knowledge is a good thing: Empirical evidence of the effectiveness of pre-purchase homeownership counseling. Working Paper. McLean, VA: Freddie Mac.
- * Jeanne, M. H., Sondra G. B., Hilgert, M. (2003). Patterns of Financial Behaviors: Implications for Community Educators and Policy Makers. Federal Reserve System Community Affairs Research Conference.
- * Kim, J., Kratzer, C.Y., & Leech, I.E. (2001). Impacts of workplace financial education on retirement plans, *Proceedings of Association for Financial Counseling and Planning Education*, p.28.

- * Maddox, W.Todd, Bradley C. Love, Brian D. Glass, and J. Vincent Filoteo. (2008). □ When More is Less: Feedback Effects in Perceptual Category Learning.□ *Cognition*, 108 (2): 578□ 589.
- * O'Neill, D.K. (2001). Enabling constructivist teaching through telementoring. *Special Services in the Schools*, 17(1/2). Binghamton, NY: The Haworth Press.
- * Schreiner, M. (2002) .Aspects of Outreach: A Framework for the Discussion of the Social Benefits of Microfinance. *Journal of International Development*, Vol. 14,591–603.
- * Staten, M.E., Elliehausen, G., and Lundquist, E.C. (2002). The impact of credit counseling on subsequent borrower credit usage and payment behavior. *Credit Research Center Monograph #36*, Georgetown University. http://www.msb.georgetown.edu/prog/crc/pdf/M3_6.pdf.
- * Thaler, R.H. and Benartzi, S. (2001). Save more tomorrow: Using behavioral economics to increase employee savings. University of Chicago Graduate School of Business, Working paper. Retrieved from the world wide web at <http://gsbwww.uchicago.edu/fac/richard>.
- * Xiao, J., Tang, C., Shim, S. (2008). Acting for Happiness: Financial Behavior and Life Satisfaction of College Students. ?.

یادداشت‌ها

- 1 . Jeanne et al.
- 2 . Maddox et al
- 3 . University of Massachusetts Amherst -<http://www.umass.edu/>
- 4 . Bernheim
- 5 . O'Neill
- 6 . Staten et al.
- 7 . Hirad & Zorn
- 8 . Kim
- 9 . schreiner
- 10 . Thaler & Benartzi
- 11 . Bernheim & Garrett
- 12 . Xiao et al.